

Opinia z inicjatywy własnej Komitetu Regionów „Prawa obywateli: Upowszechnianie praw podstawowych i praw wynikających z obywatelstwa europejskiego”

(2008/C 325/13)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla ważną rolę, jaką odgrywa Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, stanowiąca kamień milowy na drodze do zagwarantowania praw podstawowych oraz istotny punkt odniesienia dla określenia i interpretacji praw, których UE winna przestrzegać, a także wskazuje na szczególną funkcję karty praw podstawowych jako instrumentu w służbie wszystkich obywateli.
- Podkreśla, że korzystanie z praw związanych z obywatelstwem wiąże się z pewnymi obowiązkami wobec społeczności lokalnej.
- Kładzie nacisk na odpowiedzialność wszystkich szczebli zarządzania za pomoc w krzewieniu kultury praw podstawowych poprzez podnoszenie świadomości obywateli w odniesieniu do ich praw. Podkreśla, że konieczne są wspólne wysiłki na rzecz upowszechniania praw obywateli, co powinno stanowić zwłaszcza integralną część polityki informacyjnej i komunikacyjnej Komisji Europejskiej. W związku z tym uważa, że niezbędne jest przeznaczenie określonych środków na ten cel i opracowanie działań z rzeczywistym udziałem władz lokalnych i regionalnych.
- Zamierza oprzeć się na istniejącej już owocnej współpracy międzyinstytucjonalnej w dziedzinie praw podstawowych, którą potwierdzono na seminarium w Reggio Emilia we wrześniu 2008 r., i na poważnie zastanowić się nad propozycją Komisji, by organizować wspólnie coroczne wydarzenie podkreślające ukierunkowane na obywateli podejście do praw podstawowych i analizy porównawczej na różnych szczeblach zarządzania.
- Powtarza wniosek o udział przedstawiciela samorządów lokalnych i regionalnych w zarządzie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej.
- Zwraca się do Komisji o systematyczne zapraszanie przewodniczącego Komitetu Regionów do udziału w pracach grupy komisarzy ds. praw podstawowych, walki z dyskryminacją i równych szans, która określa wytyczne dla polityki i czuwa nad spójnością inicjatyw podejmowanych w tej dziedzinie.

Sprawozdawca: Sonia MASINI (IT/PSE), przewodnicząca prowincji Reggio Emilia

Dokument źródłowy

Sprawozdanie Komisji: Piąte sprawozdanie na temat obywatelstwa Unii

(1 maja 2004 r.–30 czerwca 2007 r.)

COM(2008) 85 wersja ostateczna

ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Przypomina, że Traktat o Unii Europejskiej ustanawia, iż Unia opiera się na zasadach wolności, demokracji, państwa prawnego, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności, wspólnych dla tradycji konstytucyjnych państw członkowskich i gwarantowanych przez europejską Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności podpisaną w Rzymie 4 listopada 1950 r.

2. Podkreśla, jak ważną rolę odegrała do tej pory w wyraźnym usankcjonowaniu znaczenia i zakresu zapewnionych praw Karta praw podstawowych Unii Europejskiej proklamowana przez Parlament, Radę i Komisję w Nicei 7 grudnia 2000 r. Choć do tej pory nie jest ona prawnie wiążąca, stanowi kamień milowy na drodze do zagwarantowania praw podstawowych oraz istotny punkt odniesienia dla określenia i interpretacji praw, których UE winna przestrzegać.

3. Podkreśla niezwykle znaczenie karty praw podstawowych wśród instrumentów gwarantujących prawa człowieka, ponieważ obejmuje ona jednocześnie uniwersalne prawa osoby (prawa obywatelskie i polityczne), wywodzące się z historycznego rozwoju w Europie prawa do wolności i prawa do integralności, a z drugiej strony prawa gospodarcze i społeczne związane z europejskim doświadczeniem w urzeczywistnianiu „rynkowej gospodarki społecznej”, a także przepisy innowacyjne (np. prawa osób starszych i niepełnosprawnych), które nawiązują do europejskiego modelu państwa dobrobytu.

4. Podkreśla niezwykle przeznaczenie karty praw podstawowych jako instrumentu w służbie wszystkich obywateli.

5. Wyraża zatem zadowolenie, że wraz z wejściem w życie traktatu lizbońskiego karta, przyjęta w zmienionej wersji 12 grudnia 2007 r. w Lizbonie, stanie się prawnie wiążąca i podkreśla w szczególności, że uzyska taką samą wartość prawną, co traktaty, które stanowią, zgodnie z wyjaśnieniem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, „kartę konstytucyjną” prawodawstwa UE.

6. Wskazuje, że choć prawa związane z obywatelstwem są wielką zdobyczą, istnieją trudności w zakresie ich faktycznego wdrażania („Piąte sprawozdanie Komisji na temat obywatelstwa Unii”). W szczególności widać, że liczne grupy ludności mają poczucie oddalenia od instytucji unijnych. Należy takiemu odczuciu przeciwdziałać w celu jego przezwyciężenia. Podkreśla,

że także w tym względzie regiony i władze lokalne mogą odegrać rolę pośrednika między instytucjami a obywatelami.

7. Zaznacza, że w perspektywie nabrania przez kartę praw podstawowych mocy wiążącej, potrzebne są nowe inicjatywy na rzecz jej upowszechniania. Można zaangażować się w szerzenie, w szczególności w dziedzinie szkolnictwa, europejskiego wychowania obywatelskiego. Podkreśla w tym względzie podstawową rolę regionów i władz lokalnych, również pod kątem rozpowszechniania informacji oraz wymiany doświadczeń i pomysłów dotyczących projektów.

8. Odnotowuje, że Unia z jednej strony gwarantuje uniwersalne prawa każdej osoby (obywatela europejskiego, obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca), który podlega jej jurysdykcji, a z drugiej strony uznaje szczególne prawa „obywateli europejskich” ze względu na łączący ją z nimi specjalny związek.

9. Przypomina, że powszechnie prawa podstawowe oraz prawa obywateli Unii powinny być uznane i stosowane nie tylko przez instytucje i organy Unii (łącznie z KR-em), ale również przez władze państwowe, regionalne i lokalne.

10. Przypomina zasadę usankcjonowaną w preambule karty praw podstawowych, że rozwój wspólnych wartości Unii wymaga poszanowania różnorodności kultur i tradycji narodów Europy, jak również tożsamości narodowej państw członkowskich i organizacji ich władz publicznych na poziomach: krajowym, regionalnym i lokalnym. Wyraża przy tym zadowolenie z tak wyraźnego odniesienia do autonomii regionalnej i lokalnej oraz do demokracji oddolnej.

11. Podkreśla, że zgodnie z traktatem obywatelstwo Unii oznacza nie tylko prawa, ale i obowiązki.

12. Podkreśla w szczególności obowiązek obywateli Unii dotyczący przestrzegania praw wspólnotowych, praw państwa, w którym mieszkają, oraz obowiązek poszanowania dla innych kultur.

13. Zwraca uwagę, że wiele z tych praw uznanych w karcie dotyczy kompetencji, które w niektórych państwach europejskich należą w znacznym stopniu do władz lokalnych i regionalnych (na przykład w dziedzinach takich jak szkolnictwo, ochrona zdrowia i środowiska naturalnego, polityka społeczna, polityka mieszkaniowa, policja lokalna, transport) lub też zagadnień o powszechnym znaczeniu dla wszelkich władz publicznych (dobra administracja, przejrzystość, dostęp do dokumentów, prawa dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych).

14. Potwierdza zatem konieczność zapewnienia ochrony praw podstawowych na wielu szczeblach i wyraża zadowolenie z odniesienia do takiej zasady w ramach prac nad sprawozdaniem Catania Parlamentu Europejskiego w sprawie sytuacji praw podstawowych w Unii Europejskiej.

15. Podkreśla w szczególności, że przede wszystkim właśnie na szczeblu lokalnym i regionalnym obywatel utrzymuje kontakty z administracją publiczną i korzysta ze struktur i usług administracyjnych.

16. Stwierdza, że upowszechnianie praw człowieka i obywatela wymaga aktywnej polityki: dane prawo jest „stosowane w praktyce”, tylko gdy zaistnieją ku temu obiektywne warunki.

17. Zaznacza w tym względzie, że Unia powinna kontynuować swoją politykę na rzecz zapewnienia większej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej i wyraża zadowolenie z wyraźnego ustanowienia w traktacie lizbońskim „spójności terytorialnej” jako celu Unii Europejskiej.

18. Z satysfakcją odnosi się do przyjęcia, w załączniku do traktatu lizbońskiego, Protokołu w sprawie usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, w którym podkreślono, jak istotne jest zorganizowanie skutecznych usług publicznych, dostępnych dla wszystkich i odpowiadających indywidualnym potrzebom, a także zaakcentowano zasadniczą rolę i szeroki zakres uprawnień dyskrejonalnych organów lokalnych i regionalnych w zakresie świadczenia, zlecenia i organizowania takich usług.

19. Przypomina, że zgodnie z kartą praw podstawowych Unia szanuje różnorodność kulturową, religijną i językową oraz wyraża zadowolenie, że w traktacie lizbońskim wskazuje się na poszanowanie bogactwa kulturowego i językowego jako na jeden z celów Unii, oczywiście w ramach ustalonych zasad demokracji.

20. Podkreśla centralną rolę organizacji pozarządowych, naturalnych partnerów władz lokalnych i regionalnych w działaniach na rzecz pełnej realizacji praw indywidualnych.

21. Zaznacza, że władze lokalne i regionalne — bliskie obywatelom, ich potrzebom i uczuciom — są w stanie najbardziej bezpośrednio i realistycznie ocenić, jak przebiega faktyczna realizacja praw usankcjonowanych przez Unię i w konsekwencji podkreśla, że KR może objąć rolę ośrodka monitorującego konkretne warunki realizacji tych praw oraz wyraża nadzieję, że Komisja i Parlament Europejski wykorzystają potencjał KR-u i przy wydawaniu aktów prawnych przyjmą podejście do tych zjawisk zgodne z interpretacją właściwą władzom lokalnym i regionalnym.

22. Zwraca się do Komisji o systematyczne zapraszanie przewodniczącego Komitetu Regionów do udziału w pracach grupy komisarzy ds. praw podstawowych, walki z dyskryminacją i równych szans, która określa wytyczne dla polityki i czuwa nad spójnością inicjatyw podejmowanych w tej dziedzinie.

23. Odnotowuje przyjęcie decyzji 2007/252/WE ustanawiającej na lata 2007-2013 program szczegółowy „Prawa podsta-

wowe i obywatelstwo” i wnioskuje do Komisji o zaangażowanie go w proces przeglądu programu w okresie 2014-2020.

Uniwersalne prawa człowieka

24. Stwierdza ponownie, że całe działanie Unii opiera się na zasadzie poszanowania praw podstawowych człowieka wypływających ze wspólnych tradycji konstytucyjnych państw członkowskich, Powszechnej deklaracji praw człowieka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych, europejskiej konwencji praw człowieka i innych konwencji przyjętych na szczeblu międzynarodowym (szczególnie w ramach ONZ) i ratyfikowanych przez państwa członkowskie Unii.

25. Zauważa, że europejski model ochrony praw podstawowych, w szczególności taki, jaki wynika z karty praw podstawowych, jest jednym z najbardziej zaawansowanych, gdyż obejmuje prawa obywatelskie i polityczne oraz prawa gospodarcze, społeczne i kulturalne, a także opiera się na właściwym sobie systemie wartości, który — w kręgu praw uniwersalnych — polega na poszanowaniu różnorodności i na dialogu różnych kultur, religii i przekonań w ramach określonych reguł europejskich systemów demokratycznych.

26. Podkreśla ewentualne konflikty między przestrzeganiem indywidualnego prawa do prywatności a gwarancją innych praw podstawowych, takich jak bezpieczeństwo, i wnosi o pogłębienie tej tematyki, między innymi przy uwzględnieniu doświadczeń władz lokalnych i regionalnych oraz ich kluczowej roli w ochronie posiadanych przez nie danych odnoszących się do mieszkańców.

27. Podkreśla ponownie konieczność promowania przez Unię demokracji i praw człowieka również w krajach trzecich i przypomina w tym względzie swoje stanowisko wyrażone w opinii w sprawie dokumentu strategicznego 2007-2010 dotyczącego europejskiego instrumentu na rzecz demokracji i praw człowieka (EIDHR), którego sprawozdawcą była Heini Utunen.

28. Potwierdza, że konieczne jest poszanowanie praw podstawowych i zasady państwa prawa w ramach polityki na rzecz ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości i jednocześnie przypomina, że te działania Unii powinny gwarantować obywatelom „wysoki poziom bezpieczeństwa”.

29. Wyraża zadowolenie ze zniesienia w traktacie lizbońskim struktury Unii opartej na filarach, wskutek czego działania dotyczące przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości zostały poddane ogólnym zasadom polityki Unii, w szczególności jeżeli chodzi o kontrolę sądową ze strony Trybunału Sprawiedliwości.

30. Przyjmuje z zadowoleniem nowości zawarte w traktacie lizbońskim dotyczące wzmocnienia roli Parlamentu Europejskiego w opracowywaniu, wdrażaniu i ocenie polityki w zakresie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz uznania prawa parlamentów krajowych do udziału w mechanizmach oceny rezultatów osiągniętych w tej dziedzinie.

31. Zamierza oprzeć się na istniejącej już owocnej współpracy międzyinstytucjonalnej w dziedzinie praw podstawowych, którą potwierdzono na seminarium w Reggio Emilia we wrześniu 2008 r., i na poważnie zastanowić się nad propozycją Komisji, by organizować wspólnie coroczne wydarzenie podkreślające ukierunkowane na obywateli podejście do praw podstawowych i analizy porównawczej na różnych szczeblach zarządzania.

32. Wyraża zadowolenie z utworzenia Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej i z rozpoczęcia przez nią działalności.

33. Potwierdza, że Komitet Regionów oraz samorządy lokalne i regionalne pragną aktywnie włączyć się w prace Agencji Praw Podstawowych i w związane z tym programowanie wieloletnie oraz wyraża zadowolenie z realizowanych już obecnie form współpracy.

34. Powtarza wniosek o udział przedstawiciela samorządów lokalnych i regionalnych w zarządzie agencji.

35. Oferuje agencji swoją współpracę przy gromadzeniu i rozpowszechnianiu przykładów wzorcowych rozwiązań oraz szczególnie cennych doświadczeń w zakresie ochrony i upowszechniania praw podstawowych na szczeblu lokalnym i regionalnym, jak i przy przekazywaniu znaczących danych zebranych na szczeblu lokalnym i regionalnym.

36. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne mają największe możliwości odegrania aktywnej roli w upowszechnianiu praw dzieci, jak również mogą przyczynić się do monitorowania sytuacji pod kątem rzeczywistego korzystania z tych praw.

37. Przypomina, że już wskazywał na centralną rolę władz lokalnych i regionalnych we wdrażaniu praw podstawowych kobiet i zasady równych szans dla wszystkich.

38. Powtarza, że szczególnie w odniesieniu do kobiet migrujących integracja wymaga poszanowania i akceptacji obowiązków i praw podstawowych człowieka, składających się na europejskie dziedzictwo prawne i przypomina o znaczeniu polityki przyjmowania imigrantów opartej na uznaniu różnorodności kulturowej, będącej wynikiem swobodnego wyboru poszczególnych osób (CdR 396/2006).

39. Podkreśla, że media odgrywają ważną rolę, nagłaśniając wykroczenia przeciw prawom człowieka i obywatela, ale że powinny one także rozpowszechniać wzorcowe rozwiązania oraz szczególnie cenne doświadczenia w zakresie gwarantowania tych praw.

Prawa wynikające z obywatelstwa Unii

40. Przypomina, że — jak stwierdził Europejski Trybunał Sprawiedliwości — obywatelstwo Unii jest obecnie podstawowym statusem osoby, politycznego podmiotu procesu integracji europejskiej.

41. Wyraża zatem zadowolenie, że dzięki traktatowi lizbońskiemu ogólne przepisy dotyczące obywatelstwa Unii zostały wprowadzone do nowego Traktatu o Unii Europejskiej, szcze-

gólnie w ramach tytułu zawierającego przepisy odnoszące się do zasad demokratycznych, w którym potwierdzona jest zasada, że decyzje powinny być podejmowane w sposób jak najbardziej otwarty i bliski obywateli (demokracja oddolna).

42. Wyraża jednak żal, że nie wspomniano wyraźnie o zasadniczej roli, jaką w tym względzie odgrywają władze lokalne i regionalne.

43. Stwierdza, że wśród uznanych praw wynikających z obywatelstwa europejskiego szczególne znaczenie ma swoboda przemieszczania się i pobytu, również ze względu na to, że pomaga to w lepszym wzajemnym poznaniu się narodów Europy.

44. Stwierdza, że poczyniono postępy w zakresie wdrażania tej swobody dzięki przyjęciu i wejściu w życie dyrektywy 2004/38 dotyczącej prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich.

45. Wzywa państwa członkowskie do współpracy w celu zapewnienia bezpieczeństwa obywateli i zwalczania przestępczości.

46. Zdecydowanie podkreśla, również w świetle doświadczeń związanych ze stosowaniem dyrektywy 2004/38, zasadniczą odpowiedzialność spoczywającą na władzach lokalnych i regionalnych, które zajmują się kwestiami związanymi z przemieszczaniem się i przede wszystkim z pobytem obywateli europejskich: nie tylko w odniesieniu do formalności i czynności administracyjnych dotyczących pobytu, ale przede wszystkim do polityki przyjmowania imigrantów.

47. Wyraża zatem rozczarowanie, że w piątym sprawozdaniu Komisji na temat obywatelstwa Unii nie wspomniano o szczególnych zadaniach władz lokalnych i regionalnych w zakresie przyjmowania imigrantów.

48. Przypomina, że na mocy dyrektywy 2004/38 utrzymane zostaje prawo obywatela Unii, który nie jest pracownikiem najemnym ani osobą prowadzącą działalność na własny rachunek, do przebywania w innym kraju niż kraj, którego obywatelstwo on posiada, o ile nie stanowi to problemu lub nieracjonalnego obciążenia dla systemu pomocy społecznej w przyjmującym państwie członkowskim i pod warunkiem — jeżeli pobyt przedłuża się ponad trzy miesiące — że dysponuje on odpowiednimi środkami finansowymi dla siebie i swojej rodziny, jak również posiada pełne ubezpieczenie zdrowotne w państwie przyjmującym.

49. Przyjmuje do wiadomości interpretację tych warunków podaną przez Trybunał Sprawiedliwości i podkreśla, jaki ta interpretacja ma wpływ na obowiązki władz lokalnych i regionalnych oraz na związane z tym obciążenia finansowe.

50. Przypomina o prawie i obowiązku władz krajowych, by zwalczać przypadki nadużycia praw przyznanych przez dyrektywę lub oszustw, takich jak małżeństwa czy związki fikcyjne oraz zachowania naruszające prawo.

51. Przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę Komisji rozpowszechniającą wiedzę na temat nowych przepisów zawartych w dyrektywie 2004/38, takich jak opublikowanie przewodnika do dyrektywy 2004/38/WE i zachęca Komisję do skorzystania ze szczególnie uprzywilejowanej sytuacji władz lokalnych i regionalnych pozwalającej im pełnić rolę ośrodków rozpowszechniania tych informacji.
52. Podkreśla, że korzystanie z praw związanych z obywatelstwem wiąże się z pewnymi „obowiązkami” wobec społeczności lokalnej.
53. Powtarza, jak duże znaczenie ma czynnie i biernie prawo wyborcze obywateli europejskich w wyborach lokalnych i wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie zamieszkania.
54. Podkreśla w szczególności, że wskutek tego lokalne instytucje polityczne są wyrazem woli elektoratu „europejskiego”, a zatem stanowią pierwsze autentyczne europejskie organy sprawowania rządów.
55. Wyraża zadowolenie ze zwiększonej frekwencji w wyborach do Parlamentu Europejskiego obywateli Unii mieszkających w innym państwie członkowskim niż ich państwo pochodzenia, ale z zaniepokojeniem odnotowuje stopniowy ogólny spadek frekwencji w wyborach do Parlamentu Europejskiego.
56. Zatem powtarza swoje wezwanie do nasilenia działalności polegającej na uczeniu i informowaniu o wyborach europejskich przy pełnym wykorzystaniu w tym procesie mocnych stron władz lokalnych i regionalnych.
57. Potwierdza swoje zainteresowanie rozwojem europejskich partii politycznych (CdR 280/2004) i podkreśla, że przedstawiciele wybrani na szczeblu lokalnym i regionalnym powinni odgrywać centralną rolę w funkcjonowaniu takich partii i opracowaniu odnośnych strategii, również w celu ustanowienia łącznika między poszczególnymi szczeblami sprawowania rządów (europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym).
58. Wyraża zadowolenie z faktu, że w traktacie lizbońskim przewidziano prawo obywateli Unii w liczbie nie mniejszej niż milion, mających obywatelstwo znacznej liczby państw członkowskich, do zwracania się do Komisji Europejskiej o przedkładanie wniosków legislacyjnych.
59. Podkreśla — między innymi w świetle praktyki — zasadniczą rolę Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w zwalczaniu przypadków niewłaściwego administrowania w działalności instytucji i organów wspólnotowych.
60. Wyraża zadowolenie z umożliwienia obywatelom składania drogą elektroniczną petycji do Parlamentu Europejskiego i skarg do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.
61. Przypomina o prawie obywateli Unii do korzystania na terytorium państwa trzeciego, w którym państwo członkowskie, którego są obywatelami, nie ma swojego przedstawicielstwa, z ochrony dyplomatycznej i konsularnej każdego z pozostałych państw członkowskich na takich samych warunkach jak obywatele tego państwa i podkreśla znaczenie tego środka, także z perspektywy samych zasad, gdyż ma on na celu uznanie zewnętrznego wymiaru obywatelstwa Unii.
62. Zgadza się ze stanowiskiem Komisji, że dorobek w dziedzinie ochrony dyplomatycznej i konsularnej jest niezadowolający i przyjmuje z zadowoleniem przedstawienie przez Komisję planu działania na lata 2007-2009, z zamiarem rozwoju tego dorobku, a także zachęca Radę i państwa członkowskie do podjęcia niezbędnych działań w tym zakresie, również na szczeblu międzynarodowym.
63. W związku z tym podkreśla kompetencje i doświadczenia władz lokalnych i regionalnych w sprawach, takich jak turystyka, polityka zdrowotna, pochówek i kremacja zwłok i zachęca instytucje unijne do konsultacji z KR-em przy opracowywaniu i przyjmowaniu decyzji w tych dziedzinach.
64. Przyjmuje z zadowoleniem uznanie w traktacie lizbońskim międzynarodowej tożsamości Unii i wyraża nadzieję, że Unia będzie mogła działać na rzecz ochrony obywateli na szczeblu międzynarodowym.
65. Przyjmuje do wiadomości dane zawarte w piątym sprawozdaniu Komisji na temat obywatelstwa Unii (1 maja 2004 r.–30 czerwca 2007 r.), z których wynika, że obywatele Unii pragnęliby więcej wiedzieć na temat przysługujących im praw, ale w rzeczywistości mniej niż jedna trzecia „czuje się dobrze poinformowana o tym, jakie prawa przysługują im jako obywatelom Unii”.
66. Podkreśla odpowiedzialność wszystkich szczebli zarządzania za pomoc w krzewieniu kultury praw podstawowych poprzez podnoszenie świadomości obywateli w odniesieniu do ich praw. Powtarza zatem, że konieczne są wspólne wysiłki na rzecz upowszechniania praw obywateli, co powinno stanowić zwłaszcza integralną część polityki informacyjnej i komunikacyjnej Komisji Europejskiej.
67. Uważa, że niezbędne jest przeznaczenie środków na ten cel i opracowanie działań z rzeczywistym udziałem władz lokalnych i regionalnych.

Bruksela, 9 października 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE